''મહેસાણા દૂધસંઘના દૂધ ઉત્પાદકો માટે ખાસ જાણવાજોગ''

દૂધસાગર ડેરી પત્રિકામાં છપાયેલ જુઠ્ઠાં, ભ્રામક અને પાયાવિહોણા દોષારોપણ સામે અમુલ ફેડરેશનના નિયામક મંડળનો ખુલાસો

પ્રિય દૂધ ઉત્પાદકો,

મહેસાણા જિલ્લા દૂધ સંઘના મુખપત્ર ''દૂધસાગર પત્રિકા''ના ફેબ્રુઆરી – માર્ચ ૨૦૧૫ના અંક નંબર ૨ / ૩માં ''ફેડરેશન દ્વારા દૂધસાગર ડેરીને અન્યાય'' એ મથાળા હેઠળ એક લાંબો લેખ પ્રસિદ્ધ થયેલ છે. આ લેખમાં મહેસાણા દૂધ સંઘની હાલની તમામ પરિસ્થિતિનો પૂરેપૂરો દોષ ફેડરેશન પર ઢોળવામાં આવ્યો છે. ફેડરેશન દ્વારા અત્યાર સુધીમાં સહકારી સંસ્થાઓની ગરિમા જળવાઈ રહે તેમજ દૂધ સંઘ અને ફેડરેશન વચ્ચે સુમેળભર્યા સંબંધો જળવાઈ રહે તે હેતુથી અમે સામો જવાબ આપેલ નહતો. પરંતુ, મહેસાણા દૂધ સંઘ દ્વારા તેમની મુખપત્રિકાઓમાં સતત, મહેસાણા સંઘમાં થતા તમામ ગેરવહીવટ માટે ફક્ત ફેડરેશનને જવાબદાર ગણાવેલ છે. દૂધસાગર પત્રિકામાં છપાયેલી માહિતી સત્યથી તદ્દન વેગળી અને ગેરમાર્ગે દોરનાર હોવાથી; નાછૂટકે અમારે સામો જવાબ આપીને દૂધ સંઘના તમામ અધિકારીઓ અને દૂધ ઉત્પાદકોને સાચી માહિતીથી વાકેફ કરવા માટે આ સ્પષ્ટતા કરવી પડેલ છે.

મુખપત્રિકામાં કરવામાં આવેલ આક્ષેપોનો વિસ્તૃત જવાબ આપીએ તે **પહેલાં અમે તત્કાલીન નિયામક મંડળના સભ્યોને મૂળભૂત રીતે અગત્યના સાત પ્રશ્નો પૂછવા માંગીએ છીએ.**

૧. મહેસાણા જિલ્લા દૂધ સંઘ જે પૂરા ગુજરાતમાં દૂધ સંપાદનમાં વર્ષ ૧૯૯૦–૯૧ થી વર્ષ ૨૦૦૮–૦૯ (૧૯ વર્ષ) સુધી નંબર ૧ નું સ્થાન ધરાવતો હતો તેનું ગુજરાતમાંથી દૂધ સંપાદન હાલમાં ઘટીને ચોથા નંબરે કેમ ધકેલાઈ ગયેલ છે ?

દૂધ સંઘ	ગુજરાતમાંથી કરવામાં આવતું દૂધ સંપાદન (લાખ કિલોગ્રામ પ્રતિદિવસ)				
	વર્ષ				
	૧૯૯૦–૯૧	૨૦૧૩–૧૪	૨૦૧૪–૧૫	એપ્રિલ ૨૦૧૫	મે ૨૦૧૫
ખેડા	૭.૨૪	૧૬.૮૯	૧૭.૪૧	૧૯.૮૫	૧૭.૯૮
મહેસાણા	૭.૫૪	૧૭.૫૭	૧૭.૧૧	૧૬.૫૪	૧૫.૧૩
સાબરકાંઠા	૪.૦૭	૧૩.૫૩	૧૪.૯૧	૧૬.૫૫	૧૫.૪૯
બનાસકાંઠા	૧.૬૭	૨૮.૬૫	૩૨.૪૬	૩૩.૯૫	૩૨.૫૯

દૂધ સંઘ	ગુજરાતમાંથી કરવામાં આવતા દૂધ સંપાદનમાં નંબર				
	વર્ષ				
	૧૯૯૦–૯૧	૨૦૧૩–૧૪	૨૦૧૪–૧૫	એપ્રિલ ૨૦૧૫	મે ૨૦૧૫ સુધીમાં
ખેડા	૨	૩	૨	૨	૨
મહેસાણા	૧	૨	૩	૪	૪
સાબરકાંઠા	૩	૪	૪	૩	૩
બનાસકાંઠા	૬	૧	૧	૧	૧

ઉપરોક્ત ટેબલ પરથી સાબિત થાય છે કે, મહેસાણા દૂધ સંઘ જે આજથી ૨૦ વર્ષ પહેલા દૂધ સંપાદનમાં પહેલો નંબર ધરાવતો હતો તેનો હાલમાં દૂધ સંપાદનમાં ચોથો નંબર થઈ ગયેલ છે.

શું આના માટે ફેડરેશન જવાબદાર છે ?

૨. મહેસાણા જિલ્લા દૂધ સંઘ દ્વારા ભૂતકાળમાં દૂધ ઉત્પાદકોને દૂધના સૌથી વધુ ભાવ ચુકવવામાં આવતા હતા પરંતુ પાછલા પાંચ વર્ષમાં ઉત્તર ગુજરાતના અન્ય દૂધ સંઘની સરખામણીમાં સૌથી ઓછા ભાવ કેમ ચુકવવામાં આવે છે ?

દૂધ સંઘ દ્વારા ચુકવવામાં આવતા અંતિમ ભાવ (₹ પ્રતિ કિલોગ્રામ)								
દૂધ સંઘ	૨૦૦૪–૦૫	૨૦૦૮–૦૯	૨૦૦૯–૧૦	૨૦૧૦–૧૧	૨૦૧૧–૧૨	૨૦૧૨–૧૩	૨૦૧૩–૧૪	૨૦૧૪–૧૫
મહેસાણા	૨૧૯	૩૦૦	૩૪૧	૩૯૫	૪૫૫	૪૭૫	૫૧૮	૫૮૦*
સાબરકાંઠા	૨૧૨	૩૦૩	૩૪૫	૪૦૨	૪૭૧	૪૮૩	૫૩૫	૬૬૦
બનાસકાંઠા	૨૧૦	૩૦૨	૩૫૨	૪૨૭	૫૦૦	૫૦૫	૫૯૦	૬૮૨
*મહેસાણા દૂધ સંઘના ૨૦૧૪–૧૫ના દૂધના ચુકવવામાં આવેલ ભાવ અંદાજિત છે.								

શું આના માટે ફેડરેશન જવાબદાર છે ?

૩. મહેસાણા દૂધ સંઘ દ્વારા મહેસાણાના દૂધ ઉત્પાદકોને ઓછો ભાવ; જ્યારે ગુજરાત બહારથી મહેસાણા દૂધ સંઘ દ્વારા થતા દૂધ સંપાદન માટે બહારનાં રાજ્યોના દૂધ ઉત્પાદકોને વધુ ભાવ કેમ ચુકવવામાં આવે છે ?

મહેસાણા દૂધ સંઘ દ્વારા ગુજરાતના અને ગુજરાતની બહારના દૂધ ઉત્પાદકોને ચુકવવામાં આવતા ભાવ (₹ પ્રતિ કિલોગ્રામ)						
	મે ૨૦૧૪	જૂન ૨૦૧૪	જુલાઈ ૨૦૧૪	ઓગસ્ટ ૨૦૧૪	સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૪	ડિસેમ્બર ૨૦૧૪
મહેસાણા જિલ્લાના દૂધ ઉત્પાદકોને દૂધ સંઘ દ્વારા ચુકવવામાં આવતા ભાવ (₹ પ્રતિ કિલોગ્રામ ફેટ)	૫૨૦	૫૨૦	૫૨૦	૫૨૦	૫૦૦	૪૮૦
ગુજરાત રાજ્ય બહારના દૂધ ઉત્પાદકોને દૂધ સંઘ દ્વારા ચુકવવામાં આવતા ભાવ (₹ પ્રતિ કિલોગ્રામ ફેટ)	૬૦૦	૬૦૦	૬૦૦	૫૭૦	૫૬૫	૫૦૦
ગુજરાતના દૂધ ઉત્પાદકોને ચુકવવામાં આવેલ ઓછા ભાવ (₹ પ્રતિ કિલોગ્રામ ફેટ)	૮૦	૮૦	૮૦	૫૦	૬૫	૨૦

મહેસાણા દૂધ સંઘના તત્કાલીન વહીવટકર્તાઓએ ''ઘરના છોકરા ઘંટી ચાટે અને ઉપાધ્યાયને આટો'' જેવી પરિસ્થિતિનું નિર્માણ કરેલ છે.

શું આના માટે ફેડરેશન જવાબદાર છે ?

૪. મહેસાણા દૂધ સંઘ દ્વારા શા માટે અન્ય દૂધ સંઘની સરખામણીમાં (₹ ૧૨૪૨ કરોડની) મસમોટી લોન લેવામાં આવેલ છે ?

દૂધ સંઘ દ્વારા લેવામાં આવેલ લોન (₹ કરોડમાં)		
દૂધ સંઘ	૨૦૦૭–૦૮	૨૦૧૩–૧૪
ખેડા	૧૦૦	૨૩૫
મહેસાણા	૨૨૦	૧૨૪૨
સાબરકાંઠા	૩૦	૧૩૯
બનાસકાંઠા	૨૨૦	૮૬૮

શું આના માટે ફેડરેશન જવાબદાર છે ?

૫. મહેસાણા દૂધ સંઘ દ્વારા શા માટે ખૂબ મોટા ખર્ચા કરીને અમદાવાદમાં ઓફિસ (₹ ૨.૭૫ કરોડના ખર્ચે) અને દિલ્હીમાં ગેસ્ટહાઉસ (₹ ૧૮ કરોડના ખર્ચે) ખરીદવામાં આવ્યું છે? શા માટે દૂધ સંઘ દ્વારા મોટા ખર્ચા કરીને ત્યાં સ્ટાફની ભરતી કરવામાં આવેલ છે? ગુજરાતના બીજા કોઈ પણ દૂધ સંઘ દ્વારા આવા બિનજરૂરી ઉડાઉ ખર્ચા અને રોકાણો કરવામાં આવતા નથી.

મહેસાણા દૂધ સંઘ દ્વારા ગુજરાત અને બહારનાં રાજ્યોમાંથી વર્ષ ૨૦૧૪–૨૦૧૫ દરમિયાન **સરેરાશ ૨૫ લાખ લિટર દૂધ સંપાદિત કરવામાં આવેલ અને તેના માટે દૂધ સંઘમાં ૩૨૦૦ થી વધુ વ્યક્તિઓને નોકરી પર રાખેલ છે. તેની સરખામણીએ બનાસકાંઠા દૂધ સંઘ દ્વારા વર્ષ ૨૦૧૪–૧૫ દરમિયાન ગુજરાત અને બહારના રાજ્યમાંથી સરેરાશ ૩૫ લાખ લિટર દૂધ સંપાદિત કરવામાં આવેલ અને તે માટે ૨૩૦૦ કર્મચારીઓ છે. મહેસાણા દૂધ સંઘ દ્વારા લાખો રૂપિયાના પગારો આપીને સલાહકારોને નોકરીએ રાખવામાં આવેલ છે અને તેના માટે જરૂરી મંજૂરી મહેસાણાના નિયામક મંડળ પાસેથી લેવામાં આવેલ નથી.**

શું આના માટે ફેડરેશન જવાબદાર છે ?

૬. મહેસાણા દૂધ સંઘ દ્વારા કરવામાં આવતી ખરીદીઓમાં મોટા ગોટાળા :

દૂધ સંઘ દ્વારા કરવામાં આવતા કાચા માલની ખરીદી, પ્લાન્ટ અને મશીનરીની ખરીદીમાં મોટાપાયે ગેરવહીવટ આચરવામાં આવે છે. જેની નોંધ વખતોવખત સરકારી ઓડિટમાં કરવામાં આવેલ છે તેમ છતાં તેનો ખુલાસો દૂધ સંઘ દ્વારા આપવામાં આવેલ નથી.

શું આના માટે ફેડરેશન જવાબદાર છે ?

૭. મહેસાણા જિલ્લામાં ૧૩૬૩ દૂધ મંડળીઓ છે ત્યારે શા માટે સંઘ દ્વારા ગુજરાત રાજ્યની બહાર પોતાના જિલ્લા કરતાં બમણાથી પણ વધુ, એટલે કે ૪૦૦૦ જેટલી, મંડળીઓ ટૂંકાગાળામાં શરૂ કરવામાં આવી ? શા માટે ગુજરાત રાજ્ય બહારની મંડળીઓ બનાવવા અને બલ્કકૂલરો લગાડવા પાછળ બેફામ ખર્ચો કરવામાં આવ્યો ?

શું આના માટે ફેડરેશન જવાબદાર છે ?

અમે આ સાથે દૂધ સંઘના લાખો દૂધ ઉત્પાદકોના હિતમાં નીચે મુજબનો વિસ્તારપૂર્વકનો જવાબ આપી રહ્યા છીએ જેથી દૂધ ઉત્પાદકોને સાચી માહિતી મળે અને તેઓ સત્યથી વાકેફ થાય.

૧. દૂધ સંપાદનમાં સતત ઘટાડો :

૧.૧) મહેસાણા દૂધ સંઘના મિલ્ક શેડ વિસ્તારમાં દૂધનું ઉત્પાદન વધવા છતાં દૂધ સંપાદનમાં સતત ઘટાડો થઈ રહ્યો છે. મહેસાણા દૂધ સંઘ અને તેની સરખામણીમાં ખેડા, સાબરકાંઠા અને બનાસકાંઠા દૂધ સંઘ દ્વારા તેમના મિલ્ક શેડ વિસ્તારમાંથી પાછલા વર્ષમાં સંપાદિત કરવામાં આવેલા દૂધની વિગતો નીચેના ટેબલ મુજબ છે.

દૂધ સંઘ	ગુજરાતમાંથી એવરેજ દૂધ સંપાદન (લાખ લિટર પ્રતિ દિવસ)							
	૨૦૦૪–૦૫	૨૦૦૮–૦૯	૨૦૦૯–૧૦	૨૦૧૦–૧૧	૨૦૧૧–૧૨	૨૦૧૨–૧૩	૨૦૧૩–૧૪	૨૦૧૪–૧૫
બનાસકાંઠા	૯.૫૪	૧૭.૪૨	૧૮.૪૪	૧૯.૨૨	૨૧.૯૯	૨૫.૫૭	૨૭.૮૧	૩૧.૫૧
ખેડા	૭.૩૪	૧૨.૪૭	૧૩.૬૩	૧૩.૭૨	૧૪.૭૫	૧૬.૪૧	૧૬.૪૦	૧૬.૯૦
સાબરકાંઠા	૮.૧૮	૧૦.૬૭	૧૦.૯૧	૧૦.૪૯	૧૧.૨૭	૧૨.૫૬	૧૩.૧૪	૧૪.૪૮
મહેસાણા	૧૩.૫૯	૧૭.૭૧	૧૭.૦૪	૧૬.૩૭	૧૫.૪૩	૧૬.૩૫	૧૭.૦૬	૧૬.૬૧

ઉપરોક્ત ટેબલ પરથી સાબિત થાય છે કે મહેસાણા દૂધ સંઘ દ્વારા દૂધ સંપાદનમાં સતત ઘટાડો થઈ રહેલ છે અને વર્ષ ૨૦૧૪–૧૫નું દૂધ સંપાદન વર્ષ ૨૦૦૮–૦૯ કરતાં પણ નીચું છે. વધુમાં વર્ષ ૨૦૦૮–૦૯ સુધીમાં **મહેસાણા દૂધ સંઘ ગુજરાતમાંથી થતા દૂધ સંપાદનમાં સમગ્ર ગુજરાત રાજ્યમાં પ્રથમ સ્થાન ધરાવતો હતો અને ૨૦૧૪–૧૫ માં ત્રીજા નંબર પર ધકેલાઈ ગયેલ છે અને આ વર્ષે તેનું સ્થાન ચોથા નંબરે ઉતરી ગયેલ છે.**

મહેસાણા દૂધ સંઘ દ્વારા દૂધ સંપાદનમાં ઉત્તરોત્તર ઘટાડો નોંધાયેલ છે જેની સરખામણીમાં દિલ્હી અને તેની આજુબાજુના **વિસ્તારમાં દૂધના વેચાણમાં દર વર્ષે ૨૦% નો વધારો થઈ રહેલ છે. જેથી કરીને ફેડરેશનને નાછૂટકે દિલ્હીના બજારમાં વધી રહેલ દૂધની માંગને પૂરી પાડવા માટે અન્ય દૂધ સંઘોને વિનંતી કરેલ હતી. હાલની તારીખમાં પણ દિલ્હી અને નજીકના વિસ્તારોમાં દૂધની માંગ પૂરી કરવા માટે વધુમાં વધુ દૂધ મહેસાણા દૂધ સંઘ પાસેથી જ લેવામાં આવે છે.**

જો ફેડરેશન દ્વારા દિલ્હીના બજાર માટે વધુ દૂધ મહેસાણા દૂધ સંઘ પાસેથી લેવામાં આવશે તો અન્ય મૂલ્યવર્ધિત બનાવટો દૂધ સંઘ બનાવી શકશે નહિ અને તેનાથી દૂધ સંઘને વધુ નુકશાની ભોગવવી પડશે.

૨) દૂધ ઉત્પાદકોને ચુકવવામાં આવતા ભાવ અન્ય દૂધ સંઘોની સરખામણીમાં ઘણા નીચા :

મહેસાણા દૂધ સંઘ દ્વારા સતત પોતાના જિલ્લામાંથી દૂધના સંપાદનમાં થઈ રહેલ ઘટાડા છતાં દૂધ સંઘ દ્વારા પ્લાન્ટ અને મશીનરી માટે ફેડરેશનની જાણ બહાર પુષ્કળ પ્રમાણમાં કાબૂ બહારના ખર્ચાઓ કરવામાં આવેલ છે જેના કારણે પ્લાન્ટની ક્ષમતાનો ઉપયોગ પૂરતા પ્રમાણમાં થઈ શકેલ નથી. પરંતુ ઓવરહેડ ખર્ચાઓ તો ચાલુ જ રહે છે. આ કારણથી, મહેસાણા દૂધ સંઘ દ્વારા પોતાના દૂધ ઉત્પાદકોને ચુકવાતા દૂધના ભાવ અન્ય દૂધ સંઘો દ્વારા ચુકવાતા ભાવ કરતા ઓછા છે જેની તુલનાત્મક વિગતો નીચે મુજબ છે :

દૂધ સંઘ	દૂધ સંપાદનનો દૂધ ઉત્પાદકો માટે અંતિમભાવ (₹ પ્રતિ કિલોગ્રામ)							
	૨૦૦૪–૨૦૦૫	૨૦૦૮–૨૦૦૯	૨૦૦૯–૨૦૧૦	૨૦૧૦–૨૦૧૧	૨૦૧૧–૨૦૧૨	૨૦૧૨–૨૦૧૩	૨૦૧૩–૨૦૧૪	૨૦૧૪–૨૦૧૫
બનાસકાંઠા	૨૧૦	૩૦૨	૩૫૨	૪૨૭	૫૦૦	૫૦૫	૫૯૦	૬૮૨
સાબરકાંઠા	૨૧૨	૩૦૩	૩૪૫	૪૦૨	૪૭૧	૪૮૩	૫૩૫	૬૬૦
મહેસાણા*	૨૧૯	૩૦૦	૩૪૧	૩૯૫	૪૫૫	૪૭૫	૫૧૮	૫૮૦
	*મહેસાણા દૂધ સંઘ દ્વારા ૨૦૧૪-૧૫માં દૂધના ચુકવવામાં આવેલ ભાવ અંદાજિત છે.							

ઉપરોક્ત ટેબલ પરથી સાબિત થાય છે કે, ખેડા, મહેસાણા, સાબરકાંઠા અને બનાસકાંઠા દૂધ સંઘો દ્વારા વર્ષ ૨૦૦૮–૦૯ સુધીમાં ચુકવવામાં આવતા દૂધના ભાવ મોટા ભાગે સરખા હતા પરંતુ વર્ષ ૨૦૧૪–૧૫ દરમિયાન મહેસાણા દૂધ સંઘ દ્વારા ચુકવવામાં આવતા ભાવ ઘણા નીચા ગયા છે.

૩) પ્લાન્ટ, મશીનરી અને ઓફિસ માટે બિનજરૂરી ખર્ચાઓ :

મહેસાણા દૂધ સંઘે ફેડરેશન સાથે કોઈ પણ પ્રકારની ચર્ચા વિચારણા કર્યા વગર અને બજારની જરૂરિયાત સિવાય પ્લાન્ટ સ્થાપિત કરવાના, **ગુજરાત રાજ્ય બહાર દૂધ સંપાદન કરવા જેવા અનેક નિર્ણયો મનસ્વી રીતે લીધેલા છે. દૂધ સંઘના આ પ્રકારના નિર્ણયોને કારણે દૂધ સંઘ દ્વારા ઘણું મોટું બિનજરૂરી રોકાણ થઈ ગયેલ છે.** આ રોકાણને લીધે વ્યાજ અને ઘસારાનો ઘણો મોટો ખોટો / બિનજરૂરી ખર્ચ મહેસાણા સંઘે ઉઠાવવો પડેલ છે. દૂધ સંઘ દ્વારા આવા લેવાયેલા અમુક નિર્ણયો નીચે મુજબ છે :–

૩.૧) ધારુહેડા પ્લાન્ટ :

અમે આપને જણાવવા માંગીએ છીએ કે મહેસાણા દૂધ સંઘ તરફથી તારીખ ૧૪ જૂન ૨૦૧૧ નો પત્ર નંબર એમડી/જીસીએમએમએફ/ડીએચડી/૫૩૨૪ અત્રે મળેલ હતો. આ પત્રમાં મહેસાણા દૂધ સંઘ દ્વારા **૩૦ લાખ લિટર પ્રતિ દિવસ દૂધ પ્રોસેસિંગ અને પેકેજીંગ પ્લાન્ટની માંગણી કરવામાં આવી હતી.** આ